

20 FS 2011:3
Utkom från trycket
den 4 april 2011

Kungörelse om bildande av Hattjärns naturreservat i Rättviks kommun;

beslutade den 21 juni 2010.

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området är ca 157 ha stort och består av naturskogsartad barrskog. Reservatets namn ska vara Hattjärn. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält. Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltaren ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Bevara områdets rikedom av arter, där vissa är att betrakta som nationellt, eller regionalt, hotade.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Bevara områdets huvudsakliga karaktär av naturskogsartad barrskog.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

På 10 ha i områdets östra del ligger de västra delarna av vad som för 100 år sedan var fäboden Givarsbodarnas inägomarker. Idag växer där i huvudsak grov granskog men i de centrala delarna finns rester kvar av fäbodmiljön i form av öppnare ytor med örtrik grässvål och en stor mängd rönn och sälg.

Dessa öppnare ytor ska bevaras och åtgärder ska genomföras för att angränsande bestånd också utvecklar samma karaktär av luckig, lövrik, betespräglad skog.

Syftet ska nås genom

Föreskrifter för området

- Området undantas från skogsbruk och annan verksamhet som kan äventyra de växtsamhällen som är knutna till skogen och våtmarkerna.

Skötsel i enlighet med skötselplan

- För att säkerställa att fäbodens inäga behåller karaktären av öppen betespräglad skog måste ett visst uttag av yngre gran göras regelbundet. Likaså måste området betas av årligen. Då endast de centrala delarna av inägan har denna karaktär idag bör även delar av omgivande skog gallras ut för att utöka utbredningen av denna miljö. Företrädesvis ska dessa utgallringar göras i anslutning till befintliga lövträd samt ladrester/husgrunder för att på så sätt bidra till att dessa bevaras.

- Iordningställande och underhåll av leder samt information om områdets värden.

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som anges i skötselplanen. Detsamma gäller för uppföljning av kvalitetsmål.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta

bort dött träd eller vindfälle

3. gödsla, sprida aska eller använda bekämpningsmedel
4. framföra motordrivna fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark, med följande undantag:
 - transportera ut älg, björn, större hjortvilt eller vildsvin med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
 - för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen
5. plantera in växter eller djur
6. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning med följande undantag:
 - tillfälliga jaktpass av naturmaterial får uppföras – men sikt- och skjutgator får inte röjas
7. bedriva jakt med fälla och snara.
8. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet
9. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser

I naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att

10. sprida kalk

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov
2. skötsel av naturreservatet sker genom t.ex. gallring eller bete
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte

I den till detta beslut hörande skötselplanen framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar
2. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur
4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet och andra större eller återkommande organiserade arrangemang.

Motiv till föreskrifter, undantag mm

I punkterna A1; A3 förbjuds sådana mänskliga aktiviteter som kan omvandla mark och vatten och påverka de naturgivna förutsättningarna för de organismer som idag lever i området.

I punkt A2 förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder i produktionssyfte, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog inte ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

I punkt A4 och C2 förbjuds terrängkörning. Terrängkörning med motordrivna fordon ger vegetations- och markskador, särskilt om tunga fordon används eller om körning sker i våtmarker, vilket skadar den biologiska mångfalden och minskar upplevelsen av ett ”orört” område.

Undantag för uttransport av älg, björn, större hjortvilt och vildsvin bedöms kunna ske med fordon som inte ger permanenta markskador samtidigt som omfattningen är så begränsad att friluftslivet, vid avvägning mot jaktintresset, får tåla eventuella störningar. De undantagna djuren överensstämmer med dem som anges i terrängkörningsförordningen. Lämpligen bör små lätta fordon nyttjas, helst banddrivna.

I punkt A5 förbjuds inplanterandet av växter eller djur i området. Främmande organismer kan utgöra ett hot mot de som finns där sedan tidigare genom att konkurrera med dessa om näring eller utrymme.

I punkt A6 förbjuds alla slags anläggningar. Detta inkluderar jakttorn och jaktpass av permanent typ med väggar, tak eller dylikt. Enkla tillfälliga jaktpass av "naturmaterial" dvs. av standardtyp med slanor/granris eller mobila tak/vindskydd som endast används under själva jakten får dock skapas. Jaktpass inklusive eventuella skjutvinklar får markeras diskret, exempelvis med märkt småfågelholk i naturmaterial.

I punkt A7 förbjuds jakt med fälla och snara. Jakt med fällor bedöms ej vara av samma starka allmänna intresse som annan jakt, utan bedrivs främst i beståndsreglerande syfte. Utgångspunkten bör därför vara att endast tillåta jakt med fällor om det finns skäl att reglera specifika arter. Utestående fällor minskar också upplevelsen av ett "orört" område och kan upplevas negativt av friluftslivet.

I punkt A8 förbjuds korttidsjakt. Jaktutövarna ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behöver tas vad gäller bl.a. jaktens omfattning och utövning. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – d.v.s. de ska bedriva jakt tillsammans.

I punkt A9 förbjuds utfodring (åtling) av vilt. Orsaken är att djur koncentreras till området kring utfodringsplatsen vilket kan leda till att vegetationen skadas där genom tramp. Andra negativa effekter är den gödslande effekt foderspill och djurens spillning har på marken samt att betetrycket på unga lövträd i området ökar. Detta är inte önskvärt inom naturreservat.

Som utfodring eller åtling betraktas inte kvarlämnad älgränta efter skjutnen

älg liksom att mata småfåglar. Det är också tillåtet att sätta ut saltsten men dessa bör placeras så skador på vegetationen minimeras. Exempelvis är det ytterst olämpligt att placera dessa i våtmarker eller andra platser med ytligt markvatten.

Punkterna B 1 – B 3 medger att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd. De delar som är i restaureringsbehov kräver åtgärder för att höga naturvärden ska uppnås. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär.

Punkt C 1 och C3 innebär förbud att skada vegetation m.m. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får inte skadas. Matsvamp och bär får plockas i reservatet. Förekomsten av ett flertal värdefulla organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse, att undersökningsmetoden inte orsakar bestående skada och att resultaten tillgängliggörs.

Punkt C4. Fler besökare i reservatet är normalt positivt. Olika organiserade arrangemang kan dock, om de bedrivs i olämplig omfattning, på olämpligt sätt, på olämplig plats eller under olämplig tid, störa andra besökare och negativt påverka naturmiljön. För att motverka sådana negativa effekter av en organiserad verksamhet så krävs därför tillstånd av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan då ställa villkor och anvisa passande plats etc.

Föreskrifterna trädde i kraft 2010-07-22

Maria Norrfalk
Landshövding

Jonas Bergstedt

Bilaga : Beslutskarta, bilaga 2 av beslutshandlingarna

